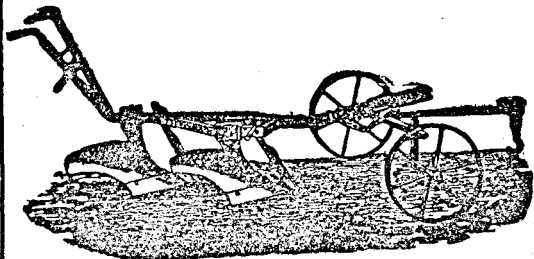

ERDÉLYI GAZDA

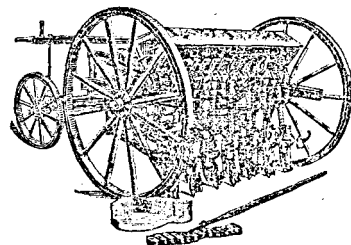

AZ

„ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET“

VÉDNÖKSÉGE ÉS FELÜGYELETE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYRÉSZI

Telefon sz. 468.

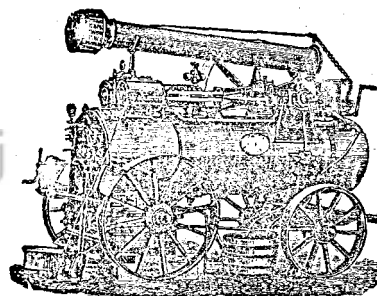
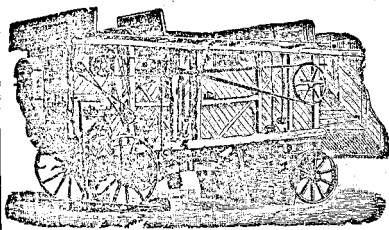
MEZŐGAZDASÁGI ÉS HÁZTARTÁSI

Telefon sz. 468.

ÁLLANDÓ GÉP- ÉS ESZKÖZ-KIÁLLITÁS

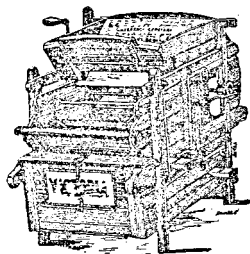
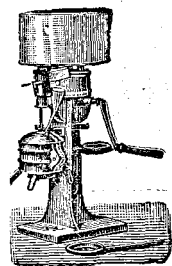
Kolozsvártt, a sétatéri állatkiállítási területen legújabb, kipróbált jó rendszerű mezőgazdasági gépeket és eszközöket nagy választékban mutat be. — Ezúttal különösen felhívjuk gazdaközönségünk figyelmét a tavaszi munkaidényben szükséges eszközökre, a melyenek:

vetőgépek (trágyaszórával is)
boronák,
hengerek,
lókapák,
töltőgető ekék,
fűkaszalók,
lógereblyék (szénagyűjtők).

A kiállításon ezeken kívül még láthatók a mezőgazdasági üzemben az év különböző szakáiban szükséges: **Ekék, aratógépek; cséplőgépek, rosták, osztályozók, sulymérők; malomszerkezetek; rétöntözési, talajjavítási, állattenyésztési, tejgazdasági, szőlő és borgazdasági, erdőszeti, gyümölcsészeti, kertészeti, baromfitenyésztési, méhészeti, selyemtermelési, halászati és más gazd. mellékágazati gépek, felszerelések, eszközök, zsákok, ponyvák, olajneműek stb. stb.**

Háztartási gépek és eszközök. (576.)
Mezőgazdasági házi ipari készítmények.

A kiállítók elsőrangu, szolid gyárok és készítőik!

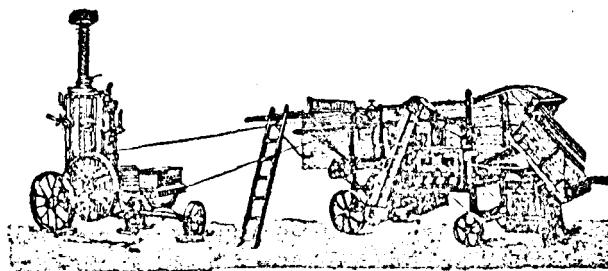
A KIÁLLITÁSI IRODA A GAZDAKÖZÖNSÉG ESETLEGES MEGRENDELÉSEIT OTT A HELYSZINÉN FÖLVESZI, VALAMINT IRÁSBELI MEGRENDELÉSEIT A KIÁLLITÓ CÉGHEZ JUTTATJA!

Az „E. G. E.“ tagjai és az „Erdélyi Gazda“ előfizetői az árakból engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítást ad kívánatra szóval

a helyszinén, vagy levélben:

ÉBER ISTVÁN kiállítási intéző.

Telefon sz. 468.

Telefon sz. 468.

A magyar kir. államvasutak gépgyárá-
nak locomobil-csépülőgép és „Millennium”
aratógép gyártmányai a párisi nemzet-
közi kiállításon a legnagyobb kitünté-
tést, a **GRAND PRIX**-t nyerték.

A magyar királyi államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magyar kir. államvasutak gépgyárában készült
gőzcséplő készleteit, szalmakazalozóit,
„MILLENNIUM” (616.)

legújabb szerkezetű

fúkaszaló-, marokrakó- és kévekető aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resicai mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lóerejű *gőzcséplőkészle-
teit, Sack-rendszerű, acélöntésű ekefővel ellátott ekéit* és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

ERDELYRÉSZI KÉPVISELŐ: WESSEL LEO KOLOZSVÁR.

ACETYLEN.

Klemm & Novák Kolozsvárt

szállít oly Acetylen-készüléket, mely minden igényeknek megfelel. Ezzel az összes hiányok pótolva vannak.

Következő tulajdonságokért kezeség vállalatik

explodálási biztonság,
önműködő és gazdaságos gázfejlesztés,
utólerhetetlen tiszta és gyors utántöltés,
szolid kivitel és egyszerű kezelés.

Saját szabadalom Európa és Amerika legnevezetesebb államaiban.

Ajánlanak továbbá Acetylen-berendezések kivitelét, minden nemben és nagyságban.

(Prospectusok, elismerő levelek, költségvetések ingyen és bérmentve.)

Prima Carbíd minden időben napi áron szállítatik. **Ércnyomdai munkák** minden faja, réz, sárgaréz, cizink, alpaka stb.-ben rajz vagy modell után gyorsan és olcsón készíttetik.

A bevezetési szakmában jártas, szolid képviselők kerestetnek.

(549)

Etetési czélokra

az országos chemiai intézet a központi vegykezleti állomás vegyelemzése alapján

legjobban ajánlható saját gyártmányu

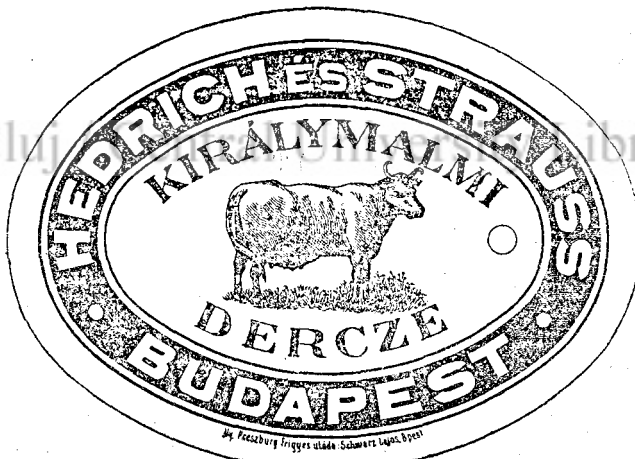
Rizstakarmány-

lisztünk

vegyi összetétele:

Zsir 13.74%
Protein 15.40%
N. mentes anyag 47.55%

Mintákkal és felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Királymalmi

derczenk

vegyi összetétele:

Zsir 6.14%
Protein 12.75%
N. mentes anyag 57.78%

Mintákkal és felvilágosítással szívesen szolgálunk.

IX. SOROKSÁRI-UTCA 104.

(631.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. (Thonet udvar)

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsei támogatásával.

Alakult: 1900

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása 400,000 kor.
Alapítványok és üzletrészekben 1,200,000 kor.

Összesen: 1.600,000 kor.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD TŰZ- ÉS JÉGKÁR ELLEN.

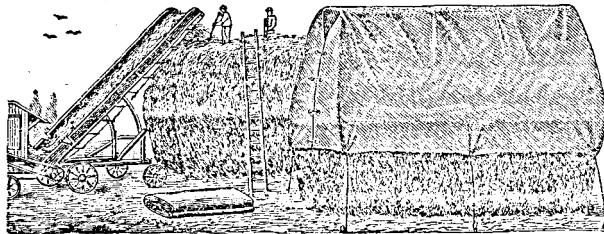
Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjarányban részesülnek.

Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével. Felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

(498.)

az igazgatóság.

VIZMENTES PONYVÁK KAZAL, MOZDONY és CSÉPLŐGÉPEKRE.

Elpusztíthatlan —
— minőségben

REPCZEPONYVÁK,

Vitorla-vászon ponyvák,

KOCSIPONYVÁK.

Alapított 1880. — Cs. kir. szab. vízmentes szövetgyár. 46 kintüntetés.

ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST, V. ker., Thonet-udvar.

Vízmentes Ponyvák (634.)

elismert kitünő minőség — metr. 1 K. 70 fillér és följebb

Zsákok Tarpaulin-varrással és varrás nélkül 70 fillér és följebb.
Rovatás- Sátrak, esőköpenyek, öltönyök.
Kender- kendertömítő, tüzi és itató-vedrek.

Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. — Leggyorsabb kiszolgálás.
Minden város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és szíveskedjék határozottan Elsinger gyártmányt kérni.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük az előfizetések megújítását.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Erdélyi-magyar szarvasmarha fajtánk fejlődési és takarmányértékesítő képességének kérdéséhez. I. Hadwiger Albert	211
A lucernások gondozása és az aranka irtásáról. V.	242
Szervezeti szilárdság (energia) és ellenálló képesség. II. Jaskó	243
A vetési repce (Sinapis arvensis) és repcsénretek (Raphanistrum Campsana) irtása. B. S. dr.	243
Téves tanok hirdetése. Stejánovits Arzén	244
Kisebb szakközlemények	244
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból.	245
Vegyes közlemények	245
Szerkesztői üzenetek	246
Hirdetések	

Jobb és

megbízhatóbb

magvakat

nem is ajánlhatunk, mint a minőket

27 év óta

Mauthner

Ödön

csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám,

VI., Andrassy-ut 23. sz.

szállit. (28.)

Erdélyi-magyar szarvasmarha fajtánk fejlődési és takarmányértékesítő képességének kérdéséhez.

E lap 14-iki számának „irodalmi szemle” rovatában megjelent közlemény indított arra, hogy az erdélyi-magyar szarvasmarha fejlődési és takarmányértékesítő képességének legcél-szerűbb kihasználásáról s annak tartása és tenyésztéséről a haszonvételeire való vonatkozásban egyet-mást felemlítsek.

Minduntalan olvashatunk és hallhatunk hol arról, hogy miként lehetne ezen fajta hizó és gyors fejlődési képességét emelni és fejleszteni, hol szintén ez irányban a tejelő képességről, — míg az edzettség, kitartás, gyorsaság és igavonó képessége más fajtákkal szemben mint páratlan előnyös tulajdonok említetnek. Az ideál tehát, a melyre törekednünk kell, ez volna: „legyen ez a fajta gyorsan fejlődő, jól hizó és így a takarmányt gyorsan értékesítő, emellett jó tejelő, edzett, erősen munkabíró és gyors.”

Hát hiszen ez nem is éppen elérhetetlen dolog, csak maradjunk igényeinkkel a valóságban, legyünk realisak. A valóság pedig az, hogy — a mint tudjuk — a testalakulás és haszonvételi képesség szoros összefüggésben van mint ok és okozat, még pedig nemcsak küllemtanilag, de belső szervezettel is haszonállatainknál s azt is tudhatjuk, hogy valamely irányban, tenyésztés, nevelés, tartás és gyakorlással — szemmel tartva az azon irányban megfelelő tenyészállat kiválasztást is — a test és szervezet alakulását is majdnem tetszés szerint a legszélsőbb határokig befolyásolhatjuk, de ezzel szemben azt is tudva, hogy a különböző haszonvételi irányoknak különböző test és szervezeti alakulások felelnek meg: nyilvánvaló lesz, hogy igényeinket annyi mindenféle jó tulajdonság iránt egyenlő mértékben nem tarthatjuk fenn; nem tarthatjuk pedig fenn azért, mert valamely képesség fejlesztése egy másiknak a rovására történik. Nyerünk valamit egy irányban, de veszthetünk más irányban két annyit.

A feltételezett ideált tehát oly értelemben kell venni, hogy az óhajtott jó tulajdonságok és haszonvételi képességek aránylag legyenek meg lehetőleg kellő, azaz a gazdálkodási viszonyok közt magukat kifizető mértékben, vagyis erdélyi-magyar szarvasmarha fajtánk egyedei a haszonvételi képességek tekintetében valamely kiváló vezérképesség mellett (mert ennek a természet rendje szerint már így kell lenni) egy lehetőleg harmonikus egészet képezzenek.

E tekintetben aztán a tökéletesség attól függ, hogy mennyire lehet ezen képességeket egy más hátránya nélkül fokozni.

A vezérképesség, mely erdélyi-magyar szarvasmarha fajtánkat oly becsessé teszi a gyorsaság és kitartással párosult igavonó képesség. Ebben a nyugoti fajtákat fölülmulja s mindenestire oly tulajdonság, a melynek révén a gyors fejlődés, hizékonyság és tejelő-képesség iránti igényeinkből valamit engedhetünk is, annál is inkább, mert ezen fajta hizó és fejlődési képessége sem épen oly rossz, mint a milyennek általánosan hiszik. A nyugati fajtákénál mindenestire hátrább áll e tekintetben, de már némely okszerű tenyésztések eredményei igazolják, hogy ez is fejleszthető a nélkül, hogy ez a fentebb említett és más fajták által felül nem mulható vezérképesség rovására menne.

Milyennek kell lenni az okszerű és ezen irányban megfelelő tenyésztésnek, meggyőződésem az, hogy a szülők megválasztásán kívül az anyák, a — tehének — minél jobb tartása mellett azok a vemhesség ideje alatt is igára használtassanak, a mennyiben állapotuk megengedi. A világra jött borjuk pedig szintén a legjobb tartás mellett neveltessenek ugyan, de el ne kényeztessenek. Szabad levegőn minél több mozgásuk legyen és nem lesz panasz fejlődésük ellen.

Egy kis, csak nagyjában oda vetett számítás a mai árak és értékesítési viszonyok alapján bizonyítékul szolgálhat arra, hogy intenzívebb tartás és tenyésztés mellett a fejlődés ellen sem panaszkodhatunk éppen olyan nagyon.

Egy jó, tenyésztésre alkalmas 4 éves tehén beszerzési árát vegyük átlagban 240 koronára s mondjuk, hogy ez a tehén munkájával, trágyájával és tejével tartását kifizeti s ad egy borjut, melynek árát 1 éves korában, ha ökörborju 100. ha üsző 70 koronát véve fel, tehát középart véve megér 85 koronát. Az a 240 korona érték 35%-ot bőven jövedelmezett, melyből 6 éven át 15%-ot a tehén értékének amortisatiójára számítva 10 éves korában az a tehén 76 korona értéket képvisel, mely áron meddön és bármily ridegen is mindig értékesíthető, 6 éven keresztül pedig jövedelmezte a gazdájának értéke 20%-át tisztán.

Vegyük most már számításunk további alapjául az egy éves borjut még pedig nem mint tenyésztési célra szánt egyed, hanem mint igavonásra, használatra nevelendő jószágot. Ne vegyük értékét 100 koronára, pedig egy jól fejlődött ép testű egy éves ökörborju azt a pénzt átlagban is megéri, de vegyük csak 80 koronára.

A második és harmadik életév az az időszak, a melyben tulajdonképpen ez a fajta aránylag legkevesebb értéknövekedést mutat. De jó teletést és ápolást s megfelelő legelte.

„Londoni rézjegyzéshez alkalmazkodva, a mai naptól visszavonásig

leszállítottuk

a vegytiszta aussigi és „Hungária” rézgáliczának árát

nagyobb mennyiség vételénél 64 — koronára,
kisebb mennyiség vételénél 65. — koronára,

100 kgrként ab budapesti raktárunk

(532.)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete.”

tést feltételezve, mire a harmadik élet-évet betölti, megér biztosan 180—200 koronát, tehát a két évi értéknövekedés 100—120 korona, esvén egy évre 50—60 korona. Oly összeg, a melylyel a felétett takarmány a gazdaság javára számítva a trágya értékét is — még mindég a legjobb piaci áron értékesítve van és ekkor már a gazda azon a ponton áll, hogy a 4-ik életévbe lépő, negyedfütlök (vagy Királyhágón túli kifejezés szerint tinó) a legelőn öszire ökörré fejlődik. Mert őszszel boronálásra, vagy vetőszántásra 2 öreg ökörrrel négyesbe már betanitható, esetleg télen trágyahordáson — és ekkor már munkájával, melyet igás ökörnél Éber úr minimálisan egy évre 200 koronára számít — tartását és értékének — mert még mindég fejlődésben van — kedvező % növekedését behozza.

De vegyük újból csak a piaci értéket. Egy 5-ik évre menő tulok (átlag minőséget véve) megér 260—280 koronát.

Én 1900. december 29-én fogtam javítóba és nem hizóba 6 drb, 1901. tavaszán 4-ik élet-évet betöltő, kiseleztezt olyan tulkot, a melyek, mint hibások, igás ökörnek nem váltak volna be, és 1901. február 17-én súlyra eladva, tehát 49 napi javítás után átlag darabonként 540 kgr. élősúlyát a 56 fillér, 10% levonással bevettettem 261 koronára 80 fillért.

És miből állott ez a javítás? Kaptak reggel fejneként 1½ kiló tiszta sarjut árszalmával összerázza, itatás után egy-egy kosár körülbelül 10 kiló cukorrépa fejet, délbe 2 kgr.-nyi lóhere szénát, este itatás előtt ugyanannyi réti szénát, itatás után pedig újból répafejet. Január 20-án a répafej-készlet elfogyván, zombolyázott zöld lóherével helyettesítettét és a szelellő rostán a portól megtisztított zab, árpa, búkköny, búza, kevés kukorica, szóval a magtárban összegyűlt rostaalj keverékből örlött darát fejneként 5 litert, a mi mintegy 3 kgr.-nak felel meg.

Ezen takarmányozás, ha pénzértékbe számítjuk, került fejneként a 49 nap alatt:

Sarju, lóhere és réti-széna (7 kiló naponta) =	343 kgr. a 4 kor. per 100 kgr. =	13 k. 72 fill.
Répafej és zombolyázott lóhere (20 kgr. naponta) =	980 kgr. a 1 kor. 60 fill. per 100 kgr. =	15 k. 58 fill.
28 napig rostaalj-dara (3 kgr. naponta) =	81 kgr. a 8 fill. =	6 k. 72 fill.
Cseléd-, bér- és világításból rájuk eső hányad =		9 k. 80 fill.
Szalma- és kukorica szár a trágya értékkel kiegyenlítve		

Összesen: 45 k. 92 fill.

Volt pedig a beállítású súlyok december 29-én átlagban darabonként 436 kgr., az eladáskor, február 17-én 540 kgr., tehát a mellett, hogy a fentebb részletezett takarmányfélék itt helyt a gazdaságban a legjobban értékesítettettek, a 104 kgr. súlygyarapodás az eladási árnak számítva s levonva belőle a kiadásokat, darabonként tisztán 6 kor. 50 fillér jövedelmet hozott, mely összeg, miután a felhasznált takarmány a legjobban lett eladva tisztán a beállítási érték %-a gyanánt számítandó. A beállítási értéket pedig, mint egészen rideg és selejteztet jóságért (436 kgr. élő súly a 50 fill.) = 218 koronában vehetjük fel, tehát 22.2% esik tisztán a fejlődési képesség javára.

Megjegyzem azonban, hogy a szóban levő tulkok, habár a gulyából kiseleztezt példányok is voltak, szervi hibájuk nem volt, hanem mindamellet, hogy aránylag elég jól fejlettek voltak, 3 drb pókos, egynek a farka szakadt volt le borju korában, kettőnek a szarva nőtt hibásan s e miatt selejteztettek ki. 1900. őszén már járomba is beváltak tanítva, miután a legelőről a legjobb állapotban hozattak be.

A tulkok nem a gazdaság saját tenyésztéséből származottak, hanem 2 éves korukban vásárokon, természetesen jól megválogatva szereztettek be.

Kitűnik, hogy ezen javításnál az átlagos napi súlygyarapodás a piros-tarka, nyugati fajta 5 éves korukban beállítottakéval versenyzett s ezen körülmény, míg egyfelől Kovácsy úrnak a „Köztelek“-ben megjelent s Éber úr által reflectált cikkének ad igazat, a mennyiben azt állítja, hogy jobb az igás ökröt 3—4 évi használat után hizóba fogni, azaz fiatalabb és épőbb s így a takarmányt jobban értékesítő szervezettel, másrészt az iránt is megvigasztal, hogy nincs miért olyan nagyon kétségbe esnünk erdélyi magyar szarvasmarhafajtánk lassan fejlődése és takarmányt kevésebb értékesítő képessége felett, a mint Éber úr is véli, hivatkozva a jobb hirű tenyésztekre. Viszont, ha e tekintetben panaszra okot adó esetek merülnek fel, a magam részéről is helyeslőleg kell Kovácsy úr azon állítását ismételnem, sőt jelentékenyen kiemelnem, hogy a magyar ökör jóformán, sőt legnagyobb részben elcsigázott állapotba kerül hizóba és ez egyik főoka a takarmány értékesítés felőli panaszoknak.

Az Éber úr által tett számítás, mely az igás ökrök 6—8 évi használatát előnyösebbnek tünteti fel a használat után feljavítva és a beszerzési ár felén is eladva, nem épen alap nélküli, mert az átlalok végzett munka kétség kívül nagy értéket képvisel és minden esetre képviseli az évenként felvett 200 koronát — és ezen munka-értékben culminál az előny, — de éppen ezért, nézetem szerint, mint gyakorlati gazda, változatlanul nem fogadhatom el.

Szépen néz ugyan ki, hogy nekem egy ökör 6 év alatt 1200 koronát jövedelmez s azt is megengedhetőnek tartom, hogy ezen esetben „hizás után“ a 350 koronán vett ökrömet 175 koronán adjam el, csak hogy az az 1200 korona azaz 600 o. é. forint, mint munka-érték csak közvetve jöhet készpénzzül zsebembe, ha t. i. az ökröm által végzett munka eredményes lesz és tényleg azt be is hozza.

Ez a két betűből álló szócska: »ha« mindenkor problematikus fogalmat fejez ki s csak az a baj, hogy a gazdaságban nagyon is szokott szerepelni.

Hadwiger Albert.

(Folytatjuk.)

A lucernások gondozása és az aranka irtásáról.

Ma már, midőn legtöbb helyen a közlegelők felosztattak, legtöbb gazda azon iparkodik, hogy feltört legelőjét szántsza, vesse; ebből következik azután be, hogy kisebb térre szorul az állattenyésztés. Pedig ha csak egyoldalulag gazdálkodunk, rossz termések, silány esztendők következtében hamar tönkremehetünk, ha csak jövedelmünket a jóság-

tartás nem szaporítja, illetve nagyon jó, ha rossz termések idején is van még miben bizni a gazdának, t. i. hogy pénzt csinálhat a jóságából, ha már lsten el is vette a termést.

De tisztelt gazdatársaim jóságartás nélkül gazdaság alig is képzelhető; mert mint tudjuk, trágyázás nélkül földjeinkről kielégítő termést nem várhatunk, igen ám, de ha jószágot nem tartunk, nem lesz trágyánk sem. Sok gazda erre azt mondaná, mivel tartjuk az állatot, mikor se rét, se legelő nincsen? Igen erre azt felelhetjük: termeljen a gazda mesterséges takarmányt. Lehet az zabosbüköny, csalamadé, horsókeverék stb.

A lucerna sok helyütt igen rövid életű, ami annak tulajdonítható, hogy a legtöbb helyen nem ápolják. A lucerna a jó szénával egyenértékű, azért nagyon érdemes azt termelni s igen sok gazda — mint arról meg is győződtem — ennek termelésével foglalkozik is. Némely vidéken, így pl. az Alföldön is a lucernát tévesen herének hívják, pedig az nem here, csak ennek egy faja. A here élete 2, legfeljebb 3 év, különösen az Alföldön, hol túlmeleg száraz az éghajlat, nem való, de nem is hozna kielégítő termést; míg a lucernának jó mivelet mellett 10—12 évig kellene élnie s búsásan fizetni különösen Erdélyben. S mégis mit tapasztalunk? Azt, hogy a legtöbb gazda lucernása 5—6 év alatt teljesen kivész. Tehát t. gazdatársaim, hogy lucernánkat folytonosan jó termőerőben tartjuk, hogy azt évenként legalább négy ízben megkaszálassuk, ajánlom: fogasoljuk meg minden évben kora tavasszal. Mit érünk el ezáltal? Azt, hogy első sorban a vakondok-túrásokot elegyengetjük, de másodsorban a rajta lévő élősdie mohától megszabadítjuk, így a levegő, nedvesség, melegség könnyebben jut a gyökerekhez s a lucerna vidámabban fog fejlődni. De a fogasolással még egy igen kitűnő munkát végeztünk. Ugyanis a fogas sok helyen megsérti ez alkalommal a lucerna gyökereit s a hány helyen megsérti, ugyanannyi helyen fog az új sarjat hozni, tehát bokrosabb, sűrűbb lesz.

A ki kora tavasszal a lucernás megfogasolását a mezőgazda tizparancsának egyikeül tartja s azt sohasem mulasztja el, az ily gazdának nem lesz oka soha panaszkodni a silány termés miatt, sem pedig azért, hogy az kevés ideig élt.

Meg kell még említenem, hogy van a lucernának egy veszedelmes ellensége az úgynevezett „aranka.“ Hogy tehát ezt amennyire tőlünk telik elkerüljük, legjobb ha a magot magunk termeljük, vagy ha ez nem áll módunkba, pl. most akarunk vetni először lucernát, ne vegyünk magot mindenféle ismeretlen megbizhatatlan kézből, hanem vásároljuk azt jó nevű kereskedőtől, ki kezeséget vállal, hogy az ő lucernamagja csiraképes és „arankamentes.“

Nagyobb megbizható kereskedők magvait megvizsgálják az erre kiküldött hivatalos szemlélyek. A megvizsgált. jónak talált magvak kisebb-nagyobb zsákokba lesznek mérve s e zsákok mindegyike ólomzárral, pecséttel lesz ellátva. Csakis ily leolmozott zsákokba érkezett lucernamagvat fogadjunk el. Igaz, hogy így 30 kgr.-nál kevesebb nem rendelhető, de ha ennyit sokalna egy gazda, álljanak össze ketten-hárman s megrendelhetik bármelyik jó hirtévű magkereskedőtől.

A M. KIR. POSTA ÉS TÁVIRDA SZÁLLÍTÓJA.

TELEFON SZ. 412.

Bernáth Ede Sándor

Kerékpár, Varrógép Raktár és Mechanikai műhelye

Kolozsvár.

Az összes világhírű bel- és külföldi kerékpárok és varrógépek, azok felszerelése és egyes részeinek állandó nagy raktára és javító műhelye.

Áruért 5 évig felelek. (529.)

Nagy raktár szőnyeg-, paplan-, pokróc- és mátrácokban! — Valódi Linoleum- és cocos szőnyeg.

SÁRGA KRISTÓF

(530.)

Alapítatott: 1873.

fehérnemű és vászonraktára,

Alapítatott: 1873.

Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca (Belközép) 3. szám.

Dus választék minden kivitelű divatos férfi-és női ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők-, nyakkendő- és harisnyákban. Valódi francia s fehér-és színes lenbatsizt zsebkendők.

Különlegességek: színes á-jour

kávés-teríték- és asztalterítők, goblin ág- és asztalterítők-, csipke-, gyapju- és chenil-függönyök-, pamlag-szőnyegekből.

Ujnoszülettek részére garnitúrák, paplanok, mátrácok- és kocsitakarók.

Nagy választék butorszőve-

tek és szőnyegekből.

Eivállal kiházasítási vagy magán szükségre kívánt mindenféle fehérneműek pontos elkészítését, kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik.

Valódi késmárki lendamaszt asztalnemű 25% gyári áron alól kapható.

Bagosy és Társa építomester

építési irodája

Kolozsvárt, Jókai-u. 7.

szám alatt.

Elvállalnak minden e szakmába vágó munkákat, valamint tervezetek, költségvetések és becslések elkészítését.

(531.)

Igaz ugyan, hogy az az átkozott aranka a legnagyobb vigyázat és óvakodás mellett is felléphet lucernásunkon, még pedig úgy, hogy elhozhatja azt a mi földünkre a tizedik szomszédból is a madár, pl. valamelyik szomszédunk lucernása arankás, ennek magját megessi a madár, most elrepül a mi földünkre s ott leteszi ürülékjével a lucernásunkra. Ez itt fejlődni kezd, belekapaszkodik a lucernába (mivel ez nem a földből, hanem a lucernából táplálkozik) s rohamosan, mint az árvíz terjed tovább.

Mit tegyen ilyenkor a gazda?

Irtsa kézzel-lábbal, mert ha összetett kézzel nézi, megeshetik, ha az idén csak 3-4 ilyen aranka-foltot vett észre, jövőre már 100-200 folton mutatkozik. Látjuk tehát t. gazdatársaim, hogy az aranka olyan veszedelmes ellensége a mezőgazdának, mint a mily réme a veszett kutya a lakósságnak.

Amint tehát észre vesszük, hogy a legkisebb helyen is tanyát ütött földünkön, azonnal irtással menjünk neki. A hol ilyen foltot látunk, sokkal nagyobb körben azonnal kapáljuk fel és földestül együtt vigyük és temessük el valamely félreeső árokba; azonban ez még nem elég, hanem a felásott helyet szórjuk meg jól törekkkel vagy szalmával s ott egészük el.

E hely újból ki fog virulni, mivel a lucerna gyökere igen mélyen van a földben, tehát az ki fog hajtani; de még nagyobb megnyugvásunkra beszórhatjuk e helyet maggal, s azután jól begereblyezzük. V.y

Szervezeti szilárdság (energia) és ellenálló képesség.

Irtá: Jaskó.

II.

A külem megváltozása azonban részben a tenyésztő célirányos műve. A nagy testű, alacsony marú, széles egyenes hátú, mély törzsű simmenthali, a lebeny nélküli és részben szarvatlan angol és amerikai húsmarhák, a paralelepipedon elmélet szerint megalkotott angol és német búsjuhok, a hosszúmaru és lábú angol lovak, a terhelt nyaku, elburkolt fejű, zsirosodásra hajló nyugati ígás lovak stb. egymástól lényegesen eltérő küleme jórészt tenyésztők műve, de egyszersmind igen sokszor bizonyítékai annak is, hogy a kitzűzött haszoncél elérésénél a szervezet megváltoztatásával a tenyésztők valami sokat nem törődtek s illetőleg, hogy a szervezeti energia fenntartásáról nem gondoskodtak. Talán nem is ismerték, de hogy súlyt nem fektettek rá, az kétségtelen. Azt tartották „a cél szentesíti az eszközt” s a keresztezésre megválasztott állatfajták szervezeti szilárdságával keveset, a megalakult s tovább beltenyésztesileg tartott állatfajta szervezeti szilárdságával tán még kevesebbet törődne, létesítettek tehát fajtákat, a melyek korrend hasznosításának, de amelyek ezzel szemben az állatvilág egyik legértékesebb tulajdonát, a szervezeti energiát adták cserébe.

Nem állítom, hogy az eddig mondottak általánosságban talán sötétebbnek festik a helyzetet, mit a minő. Tudjuk azonban, hogy különösen a szarvasmarha tenyésztésben a nyugati gyors fejlődésű, nagy hasznosítású kulturmárhánknál, — szembeállítva a mi keleti származású magyar marháknak — a szervezeti energia tekintetében a különbség óriási, s hogy bár propagandát a magyar marha kitűnő tulajdonai mellett csinálni teljesen felesleges, ezen utóbbit a hasznosításban tetemesen elsőbrangu idegen fajták még háttérbe sem tudták szorítani.

Szólanom kell most már arról, hogy a csökkent szervezeti energia hátránya miben nyilvánul szembetűnően az utódoknál.

Első sorban is az, hogy a különféle keresztezésekkel előállított kultur fajták lassan-lassan kivetkőztetnek eredeti formájukból, elvesztenek egyaránt jó és rossz tulajdonokat azért, hogy egy bizonyos irányban tökéletesebbekké, egy haszoncél elérésére megfelelőbbekké legyenek. Másodsorban azonban a csökkent ellenálló képesség folyamánya az, hogy minden betegséggel, főleg belső, leginkább azonban fertőző természetű megbetegedésekkel szemben a fogékonyság növekedik olyannyira, hogy szoros beltenyésztes mellett ha nem is a betegség maga, de igen sok esetben a betegség szervezésére szolgáló hajlam sokszor igen nagy biztonsággal örököttetik át az utódokra.

Ugy kell felfogni a dolgot, hogy a megváltoztatott és elpuhult szervezet kevésbé képes védekezni egy irányban, mint a természetes viszonyok között tartott eredeti, s az őstermészettől már régi idők óta bizonyos tulajdonokkal felruházott szervezet. Sőt ha tovább kutatunk s a dolgok mélyére tekintünk, azt is észrevehetjük, hogy az ekép meggyengült szervezet egy individuumnál, vagy egy egész fajtánál is oly kevés védekezést, oly kevés ellenállóképeséget bír kifejtetni, hogy egy bántalom szinte kiiríthatatlanná válik, ha csak a tenyésztési rendszeren, a tenyésztési irányon nem változtatunk. Az állattenyésztésben nyáj-bajok elnevezés alatt csoportosították régenté azokat az eseteket, a hol egyrészt a tartás, másrészt a tenyésztés módja bizonyos betegségeket, vagy az azokra való hajlamot meghonosította. Hogy példákat is hozzak fel, mindenki előtt ismeretes, hogy az angol telivér a különböző csánkpókok, csonttetemek képződésére nagy hajlammal bír, s hogy még az ép csánku telivérek megválasztásával is nehéz ezen már szintén betegségnek nevezhető állapotot lehetőleg kikerülni. A modern állattenyésztés legnagyobb réme azonban a tuberkulózis, a mely a kultur szarvasmarhafajták állandó és szinte kiküszöbölhetetlen veszedelmévé vált. Nem célom ennek a kérdésnek a járványtani részével foglalkozni: a betegség kóroktana elég világosan áll előttünk. Reá akarok azonban mutatni arra, hogy a tuberkulózis határozottan jobban terjed és határozottabban jobban megviseli a nyugati fajta szarvasmarhákat, mint a szilárdabb, edzettebb szervezetűt. Hogy vannak fajták, a melyeknél a szervezett tulajdonok között ott szerepel, mint egy sötét pont, a tuberkulózisra való hajlam, s hogy ezen hajlam a folytatott tenyésztési eljárással még fokozottabb mértékben vitetik át az utódokra. A hollandi marha küleme (szűk mellkasa) elég élénken demonstrálja a fenti dolgokat. Nem akarok azonban ezen a téren sem hosszadalmas lenni s azért több példát nem sorolok fel, hiszen ismeretes mindenki előtt, hogy jóformán alig van kultur fajta, a mely ebben a tekintetben elég garanciát nyújthatna. Örvendetes kivétel legfeljebb ott van, a hol a természetes tartás mégis egy bizonyos fokig fenntartott s a hol a tenyésztők a modern hygienia szabályait eléggé betartották.

Mi volna tehát a teendő? Vissza az őstermészethez! Ez legyen a jelszó.

Az állattenyésztésben különösen áll ez a mondás. A természetnek is megvannak a maga örök megváltozhatatlan szabályai, a melyeket respektálni vagyunk könytelenek. Ne forgassuk ki a maguk eredeti formájukból a fajtákat annyira, hogy a kapzsi haszonleséstől ösztönözve a szervezeti energia teljesen megváltozzék. Ne feszítsük meg a húrt annyira, hogy elszakadjon; maradjunk meg egy bizonyos forma határai között, ügyelve főleg arra, hogy a természetes tartás és táplálással, legeltetéssel, kevés istállózással a szervezet el ne puhuljon s az ellentállóképeség fenntartható legyen.

Ne fogjunk olyan lehetetlen természetű keresztezésekbe, a melyek a szervezet alap-tulajdonait a maguk természetes mivoltukból kiforgatják. Iparkodjunk a meglévő eredeti fajtákat tökéletesíteni, esetleg keresztezésekkel új fajtákat is létesíteni, de oly módon, hogy az eredeti jó tulajdonok továbbra is fenntarthatók legyenek s a szervezet energiája ne fogyjon az utódokban, sőt lehetőleg emeltessek.

Itt adok kifejezést azon nézetemnek is, hogy egynemely fertőző betegség, főleg a tuberkulózis elleni küzdelemben, igen nagy szerep kell, hogy jusson az okszerű állattenyésztésnek. A mondottak után azt hiszem elég világosan állhat előttünk, hogy a kulturfajták beltenyésztesileg tartva, egy idő múlva kell, hogy szervezetükben annyira meggyengüljenek, hogy épen a krónikus befolyású tuberkulózisra való hajlam náluk megszilárdul, megerősödik.

Épen a tuberkulózist illetőleg úgy állunk ma, hogy az orvosi körökben általános megnyugvást kelt a Bang-féle eljárásnak keresztültelése, a mely a tuberkulin reakciók alapján vágóhidra utalja a tuberkulózisban szenvedő állatokat és csak a feltétlen egészségeseket engedti tenyésztésbe venni. Legalább is a köztenyésztésre szánt állatok tuberkulinozandók. A mellett az egészséges borjúk a beteg anyától elvéve mesterségesen neveltetnek fel, vagy egészséges, tuberkulinra nem reagált tehének alá dajkaságba adatnak.

Mindez elégnék mondható, orvosi szempontból nézve a dolgokat. Különösen elégnék látszik ez, ha tekintetbe vesszük azt, hogy mily óriási mértékben volt a tuberkulózis az egész nyugaton elterjedve, nem véle ki a magyar korona országait sem. Nem elég azonban állattenyésztési szempontból. A tuberkulózis ugyanis sokkal könnyebben terjed és pusztít az elfinomított szervezetű kulturfajták között, mint a szilárdabb, edzettebb szervezetűek között. Hogy ez utóbbiak, így pl. a magyar marha sem ment már e bajtól, ez csakis annak tudható be, hogy a nyugati fajták nagymértvű importja a ragály-anyagot a szürkemarha közé is bevitte, s a szilárd szervezetű állatok sem voltak képesek a bizonyára igen nagyfokú infekcióval szemben sikeresen védekezni. Következik ebből az, a mit imént mondtam volt. Térjünk vissza az őstermészethez. — Hiába minden tuberkulinozás, hiába tartatjuk be a legmesszebbmenő óvintézkedéseket, hiába neveljük és tartjuk állatainkat a a hygienia szabályai szerint, ha hiányzik a szervezetből a védekezési képesség, a resistencia, az ellenállóképeség a felmerülő infekcióval szemben.

(Folytatjuk.)

A vetési repce (Sinapis arvensis) és repcsénretek (Raphanistrum Campsana) irtása.

Az angol és német gazdasági lapok részletesen ismertetik eme a szalmásgabonára oly igen káros burjánzó irtásmódját. Hogy az eljárás kitől ered, most nem lehet tudni, mert az Agricult-Gazette francia kísérletek alapján tett angolországi irtási eljárást ismerteti; míg a „Der Deutsche Landwirthen“ Schult-Soest, mint saját eljárását írja le. De az eredet ezen bizonytalansága nem is oly kényes, mert az eljárások teljesen megegyezők mindenütt azzal a különbséggel, hogy Angliában 2%-os rézgalicoldattal is (50 gallon per acre; 1 gallon = 4.544 hd.; 1 acre = 40.467 ár) kísérleteztek és igen kielégítő eredménnyel. Az angolok a kénsavas vasból 7.5%-os oldatot használnak (40 gallon per acre), míg Németországban 15%-os kénsavas vasoldatot használnak nagyon jó eredménnyel.

Az eljárás alkalmazható zab, árpa, rozs és buzavetésben, anélkül, hogy a gabonaféléknek legkevésbé is ártalmára volna a permetezés, míg a repcék elpusztulnak. Kezdetben ugyan a gabonalevelek is pirosak s feketések lesznek, de ezek a színek rövid idő a szép zöldnek adnak helyet s a gabona nagyon dús növésnek indul. Az alávetett lóhere is. mely kezdetben erősen szenved a permetezéstől, később teljesen helyre jön. Ilyen esetekben azonban jó lehetőleg óvatosan járni el, mert a lóherére vonatkozólag még nincsenek végleges kísérleti eredmények.

Minden széleslevelű vetemény, káposzta, borsó, bab, stb. nagyon szenved a permetezéstől.

A permetezésre a legalkalmasabb időszak a repce 4-ik levelének kifejlődése utáni és a virágzás előtti.

Ha korábban permetezzük, a permetezést ismételni kell, ha virágzaskor permetezzük, ez megrombítja ugyan a buriánt, de nem pusztítja el.

A permetezést akármikor és akármilyen időjárás mellett lehet eszközölni, kivéve természetesen az esős időt, mert akkor az eső a vasvitról-oldatot elmossa. Ha a permetezésre hirtelen eső jött, a száraz idő beálltával újra kell permetezni.

A permetező oldat készítéséhez mindig friss vasgálicot (vasvitról, kénsavas vas) vegyünk, melynek színe mindig zölde, míg a régi, kevésbé jó barnás réteggel van bevonva. Egy hektárra 60 kgrt kell számítani. Az oldatot legjobb a permetezés előtti napon megkészíteni. Egy hektárra 400–500 liter folyadék szükséges. Naponta $\frac{3}{4}$ hektárt is meg lehet permetezni. Az oldat készítéséhez petroleumos, vizes stb. hordók, kádak használhatók jól kitisztítva. A vízzel telt edényeket természetesen a permetezendő földek szélén kell felállítani. A vasgálicot ritka szövettől készült zacskóban kell a vízbe meríteni, úgy, hogy a hordó közepe táján csüngjön. Estétől reggelig teljesen feloldódik ily módon Minden 100 liter vízre 15 kgr vasgálicot kell venni.

Hogy ezzel az aránylag kis mennyiségű folyadékkal be lehessen érni, olyan permetezőt kell használni, mely finoman ködszerű eloszlásban szórja szét a folyadékot. Öntözők, kerti fecskendők tehát e célra nem használhatók, hanem csak a szőlőpermetezésre valók. A szántóföldek permetezésénél gond fordítandó arra, hogy minden repce-növény bepermeteztessék, mert csak azok pusztulnak el, melyeket az oldat ért. A permetezés alatt a szántóföldön kerülni kell a szükségtelen ide-oda járkálást, mert a letaposott növényzet nagyon szenved a vasgálictól. A permetezés után néhány nappal alkalmazott felszíni trágyázás chili-salétrómmal különösen jó hatása.

A permetezéssel a repcék elpusztulnak ugyan, de a talaj nem lesz lazább, tehát az oly fontos fogasolását a gabonának nem kelte senhol elmulasztani. Ezen előírások szerint járva el, az eredmény mindig jó. A költiséget és fáradságot kárpótolja a buriánt okozta károk elkerülése.

B. S. dr.

„Téves tanok hirdetése.“*)

Kovácsynak e lap 17-ik számában foglalt levelére csak annyi a válaszó, hogy bírálat alá vett tanát ma is tévesnek tartom. És ez a lényeges és ezt bizonyítottam én be az ő állításaival szemben, nem egyebet.

Tudomásul veszem különben, hogy ő az „ott a hol“ és a „nálunk“ szöveget »véletlenül« felcseréltéknek jelenti ki és örvendek kijelentésének, hogy hiszen tulajdonképpen egy malomban örölkünk... csak hogy ennek kipattantásához az én „szórszálhasogató“ bírálatom kellett!

Sajnos marad azonban, hogy avval a bizonyos „véletlenül“ a kelleténél többször

él Kovácsy. Igy ime a „Köztelek“ f. évi 33-ik számában is „véletlenül“ felcseréli az ivar-érettséget a *tenyész-érettséggel*, mondván, hogy az ott szóban forgó erdélyi bika a magyar marhánál *ritka* jó tulajdonsággal bír, t. i. azzal hogy 2 éves korára ivaréretté fejlődött. Ez is téves tan, mert $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ éves korban már *ivar* érett a magyar borju is és sajnálatos volna, ha csupa „véletlenségekből“ több szakíró is efféle tévedéseket tárna a tanulni vágyó olvasó közönség elé.

Egyébiránt nem *vitalba* bocsátkoztam én szakkérdésben, hanem *hibát, tévedést tartam fel*; éppügy, mint a „Van-e magyar tyúk?“ kérdésben, s ez egészen más természetű dolog, ez immár kikerülhetlen kötelesség is, mert a kritika nélküli állapot a gazdasági szakirodalomban oly dudvák felburjánzására vezet, a melyek ezen rendkívül nehezen fellendült irodalmunknak se díszére, se hasznára nem válhatnak.

Ha csakugyan egy malomban örölkünk hát ma már a magyar mangalica dolgában, akkor az egész parázs szóváltás csak *használt a közérdeknek* s ez a fő!

A kritikára pedig ne haragudjék Kovácsy; gondolja meg, hogy:

„Wer in der Welt was leisten will,
Muss Kampf und Feunde haben.“

Stefanovits Arzen.

KISSEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Öreg vagy gyenge komlóok felújítása.** Régi komlóskertek tökéi s az azokon levő gyökerek nem bírnak erőteljes tápanyag felvétellel s a komló már keveset terem vagy pedig valami a tökéit ért károsítás folytán következt ez be. Ilyenkor a segítség a következőkből áll: ápril közepéig rendszeren megmetszve a töké, csakhamar előtörnek az indák s felnyulnak. Ha már térdig érnek, esetleg hamarabb is — úgy május első hetében megválogattatnak s a 3 legerősebb meghagyása után a többi kitépetik. Eddig ez a rendszeres eljárás. Ezután még nem kell hozzákötni a zsinaghoz vagy karóhoz, de nyulni hagyjuk a 3 indát a míg 60–70 cm. hosszúságot elérnek. A karó már a tavaszon mintegy 50 cm. távolságra ültetett a tökéitől, tehát a rendszerél még egyszer annyira, a dróttartó cövek most is odább szurható az imént jelzett távolságra, északi oldalra. Ezekután ha az inda 70 cm. nyire felnyúlt, gyengéden a földre bebujtandó (homlított), de hegye a karóhoz vagy zsinaghoz hozzákötdendő. Az inda tehát bakhát alá kerül. Ezen eljárással elérjük, hogy a komlótöke kétszeresen fog táplálkozni; fog a régi gyökereivel s mivel a lehomlított indák csakhamar gyökereket eresztenek, a rájuk hűzött finom feltalajból szintén táplálkoznak, — minek bővebb termés lesz az eredménye. Télen át így maradnak a lehomlított indák, de következő tavaszi metszéskor az anyatókéig felhúzandók s elmeteszendők, mert ha gyökerek mélyebbre mennek, az anyató elhal s az ültetési rend is megbomlik, Hires fajtájú kertekben ilyenformán szép dugványokat is szoktak nevelni.

— r — s.

+ **Hogyan védekezhetünk a hereuntság ellen.** Gyakran merül fel a panasz, hogy oly talajokon, melyeken a here éveken keresztül sikerrel volt termelhető, a termés mennyisége egyszerre megapad, sőt az is tapasztalható, hogy a fiatal here az első év őszén egészen kifogástalan, de már a reá következő tavasszal silány fejlődésű s ennek következményeként rossz kaszálást ad. E jelenségre legtöbbször azt szokták mondani, hogy a föld hereunt; pedig a valóságban ezen állítás nem mindig állja meg helyét, mert hiszen a here silány fejlődését, fejlődésében hátramaradását oly okok is előidézhetik, melyek a hereuntsággal semminemű összefüggésben nem állnak. Ilyen ok pl. az arának nagymennyiségben jelenléte, egyes kártékony rovaroknak fellépése, növényi beteg-

ségek stb. Hereuntságról csakis akkor beszélhetünk, ha egyébként kedvező termelési viszonyok között, a here fejlődésében visszaesés csak a második esztendőben mutatkozik, ellenben az első évben növekedése kitünő. Ilyenkor a baj oka, vagy az altalaj tápanyag hiányában keresendő, vagy abban, hogy a here egy és ugyanazon talajra rövid időközben került vissza; mert ha az első évben még sekély gyökérzetű fiatal here szabályszerűen növekedik, úgy biztos jele annak, hogy a talaj felső rétegében a növekedéséhez szükséges táplálékok elegendő mennyiségben vannak jelen. Köztudomásu azonban, hogy a here gyökérzetét a második esztendőben már a föld mélyebb rétegeibe bocsátja, sokkal mélyebbre, mint a még normális viszonyok között az adott trágya alkotó részei eljutnának. Ha már most a here minden negyedik, vagy ötödik esztendőben egy és ugyanazon helyre kerülne, ezen időköz — különösen kedvezőtlen altalaj mellett — sokkal rövidebb, semhogy az altalajban annyi tápláló anyag jöjjen odatba, mint a mennyi a here erőteljes növekedéséhez okvetlen szükséges; a here gyökerei nem találnak tehát annyi tápanyagot, hogy a második esztendőben dús növényzetet fejlesztve jó kaszálást adhassanak. Ismerve tehát a hereuntság okait nem lesz nehéz az ellene való védekezési módot is megtalálni. Az egyik védekezési mód a herének a vetésközös cél szerű elhelyezésében áll, a másik pedig az altalaj erősebb trágyázásában. Az előbbinek elegendő teszünk akkor, ha hat éven belül a herét ugyanazon helyre nem hozzuk vissza, az utóbbi cél elérésére pedig hatható eszközünk a műtrágya; s e végből már esetleg a here előveteményét, de még inkább magát a hereföldet a vetés előtt foszfor és káldús műtrágyával trágyázzuk meg s azokat alászántjuk, hogy a tél folyamán a föld mélyebb rétegeibe mossassanak.

+ **Tavaszi rozs és borsó keverék.** Régi tapasztalat, hogy egyes növények egymással keverten elvetve oly talajokon is megteremnek és jó terméseket adnak, a melyeken egymagukban vetve nem adnak kielégítő termést. Így pl. minálunk többhelyütt, de más országokban is a buzát rozsszal keverve vetik oly talajokra, a melyeket nem számíthatunk a buza-talajok közé. A borsó könnyű talajokon egymagában vetve, szintén nem ad kielégítő terméseket; ellenben rozsszal keverve jó terméseket ad. A borsónak rozsszal való keverése és vetése különösen oly gazdaságokban lesz ajánlatos, a hol lucerna, lóhere nem terem meg és őszi-tavaszi gabonafélék sűrű vetése után reményli a gazda a kellő takarmány mennyiségét. Talaj előkészítése dolgában a rozsos borsó okvetlen megkivánja az őszi, mély szántást, tavasszal azonban már nem kell szántatunk. Ha istállótrágyával trágyázunk, úgy azt már az őszi szántás előtt adjuk meg a talajnak, a tavaszi trágyázás lehetőleg kerülendő, miután sokáig nyirkosan tartja a talaj felületét és késlelteti a vetést. Miután a borsó pillangós növény, a műtrágyák közül első sorban a foszfor trágyák alkalmazandók. Egy kat. holdra 1 q. teljesen elegendő. A borsó oly arányban kevertetik a rozsszal, mint 1:4-hez és ekkor a keverék oly módon vettetik el, mint a tiszta rozs. A vetést célszerű lehangerezni, mert egyes borsószemek a felületen maradnak; a vetéskor ezeket a henger a földbe nyomja és ekkor jobban ki fognak kelni. A borsónak a rozsszárak támaszt nyújtanak és rajtuk megkapaszzkodik. Az aratást nehéz megválasztani, mert sokszor még virágzik a borsó a mikor már érett hüvelyek is vannak. De a legtöbb esetben a rozsos borsót nem szemes takarmánytermelés szempontjából termelik, hanem zölden kaszálják, mert kitünő takarmányt szolgáltat. A zölden való kaszálás akkor történjék, ha a borsó teljes virágzásban van.

+ **Kazánkó eltávolítása.** A víznek előleges tisztítása a legegyszerűbb eljárás a kazánkóképződésnek meggátlására. Erősen meg-támadott kazánoknak kazánkóttól való mento-

*) A vita befejezésül hozzuk S. A. fenti sorait

Mestitz Mihály és Fiai

Kolozsvár, Maros-Vásárhely,
Unio-utca 3. és 5. Széchenyi-tér 41.

Elvállalnak tulhalmozott készletük miatt igen szép és teljesen kiszáradt

amerikai tölgyfaparketteket,

ugyszintén azoknak jóállás mellett való lerakását. Továbbá bármilyen üzemeltetésű munkát és teljes butorberendezéseket a legolcsóbb árak és jóállás mellett. (473.)

Szilágyi Eleonora

Likör, Puncs-szesz és Rum-gyára
KOLOZSVÁRT,

Kossuth Lajos-utca (Belmagyar) 32. sz.
Alapított 1832. — Telefon sz. 239.

Legfinomabb saját gyártmányu és importált Rumok, világhírű Puncs-szesz és a legfinomabb likörök kaphatók a gyár üzlet-helyiségében, valamint minden helyben és vidéki elsőrangú fűszer és csemege kereskedésben gyári áron. (474.)

Hazai márvány-iparvállalat.

A t. butorkereskedőknek és műasztalosoknak ajánljuk helybeli márványipar vállalatunkat. Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat, de különösen butorokhoz szükséges márványlapokat. magyar, francia, belga, olasz és szerb márványokból izléses és olcsó kivitelben. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek. — **Első Erdélyi Márvány Ipar Vállalat. Földy Antal utódai Kolozsvárt, Ferencz József-ut 53. szám.** (475.)

sítésére Lüders Richard görlitz-i technikai irodája szerint egy új eljárás van szabadalmazás alatt, melynek segélyével a kazán belsejében mesterségesen hideget állítanak elő, minek folytán a kazánlemezek és csövek összehúzódznak és a rájuk rakódott kazánkö lepattanik úgy, hogy csak a kazánból való kikotrása marad hátra. G. M.

— Fűrészpor értékesítése. A fűrészporból 3 rész cementpor és 1 rész fűrészpor összekeverésével deszkákat lehet előállítani, ha ezen keveréket megnedvesítve átlapátoljuk és deszkaformákba préseljük. Ha vékony leceket rakunk a még hig pépbé, akkor szilárdabbá tehetjük azt. Az ilyen deszkákat választófalak készítésére vagy háztető fődésére lehet használni, de utóbbi esetben szükséges a tetőt kátránnyal bevonni. A fűrészpor-deszák szegcselhetők és fűrészszelhetők.

IRODALMI SZEMLE.**Hazai lapokból.**

Az értéktelen magyar komló. A „Köztelek“ 33-ik számában *Oderszky* Lajos vázolgatta a magyar komló értékesítés állapotát s cikke elejét fényes, új tollal kezdvén meg, a vége felé ez a toll nagyon komor képét adja a magyar komlótermelésnek. Az elején az általa 15 év óta kezelt mozgói (Somogym.) 20 holdas komlótelep értékesítési adatait közli, a mely szerint az utolsó 11 év értékesítési átlaga 50 klgként 82 és fél forint, a legkevesebbet 1896-ban kapott 25 frtot, s legtöbbet 1899-ben 160 frtot: tehát 100 kgr.-ért 640 koronát. — Adatait egy pécsi sörgyáros s Melzer saazi komlóbizományos leveleivel igazolja. Ezen bázisról nyomban — minden komlótermelő öröme — ki is jelenti, hogy az ilyen magyar komló alkalmas magyar sörfőzésére. Eddig egy véleményen lennénk! A cikk 2-ik részében azonban cserben hagyja a magyar komló ügyét, mert forrásmunka megnevezése nélkül tudósít, hogy a hazai évi 1,479,726 hektoliter sörprodukciónak ca 4440 q. komló kell s ennek dacára a nálunk termesztett 2286 q. komlótermésből 1778 q. nem értékesíthető! Szegény erdélyrészi komlótermelőinknek erre az ijedségre áll a lélegzetük azért, — így mondja — mert minősége hasznavehetetlen. Hát idáig érve vastagon beroszódott az *Oderszky* Lajos tolla. Mi erdélyiek mindig el tudjuk adni komlókat — igaz, nem mindig biztosan és jó áron — de árhullámszáz az *Oderszky* adataiból is kitünik. Súlyos ítéletnek miérettől 3 pontban összegezi; ad 1. mondja, hogy komlóskertjeink *csékély kivétellel* (!) nélkülülködik a jó komlótermesztéshez legszükségesebb előfeltételeket. No, *Oderszky*, legyen szerencsénk s nézze meg a nyáron a segesvári, héjasfalvi, hévizi, illyefalvi, keresdi, réteni stb. komlóskerteket s legalább azt is meg fogja tanulni, hogy a mi kertjeink nemcsak minőségben, de hozamban is jó produktumot adnak; fejtegeti továbbá ad 2., hogy „komlóskertjeink sem kellő szakértelemmel, sem kiváló gondossággal nem kezeltetnek!“ Nem tudjuk, hogy Magyarország egyéb komlóskertjeiben hogy áll a szakértelem, de ha majd közénk jön *Oderszky*, beajánljuk sok érdemes termelőnkhez, a kik nem 15, de 20—25 éve termelnek komlót. Báró Kemény Bélánál régi fajta-

kísérletekről s honosításokról fog hallani, *Ábrahám* Lajos egy modern mesterséges komlószáritót fog neki megmagyarázni, *Imreh* Lajosnál különböző ültetési rendszerekben gyönyörködhetik, ugyanúgy gróf *Haller* Jánosnál a sodronyrendszerben s *Somogyi* Albertnél a praktikus száritásban! Többet nem ajánlunk már, mert így is utólér bennünket a méltatlankodás. De utóljára nézze meg a segesvári komlószövetkezetet, a mely nehéz küzdelmekkel igyekszik a magyar komlóértékesítési viszonyokat gondozni s bátran folytatja azt a munkát, amelyet az Erdélyi Gazdasági Egylet már régebben megkezdett s csak csodálkozunk, hogy a midőn a legújabb időben az O. M. G. E. oly behatóan foglalkozik a komlóértékesítés kérdésével, éppen az ő lapjában jelenik meg ilyen alaptalan cikk! *Oderszky* a 3-ik pontban egy országos ügy részleges komlótermelési vezetőség szervezését kívánja s itt *) alatt a szerkesztőség meg is jegyzi, hogy: „az utóbbi követelményeknek a komlótermesztési szaktanári állás szervezésével kívánt megfelelni földmivelési miniszterünk.“ Mi is tudjuk azt s tudjuk, hogy az illető soron kívül is a lapokat bőven ellátja szakcikkekkel, tudósításokkal, közleményekkel, de mert lapunknak is szorgalmas külmunkatársa — barátságát veszélyeztetnök, ha többet íránk működéséről. Végezetül kérjük *Oderszkyt*, ne ingassa meg merész nézeteivel komlóértékesítésünk nagy gondal palántált ügyét, de ha használni akar, írja le, miként állítja elő azt a híres mozgói komlót!

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések czimú rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, minden hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden számra legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

† **Dr. Scharbergi Bedeus József,** az erdélyi szász gazdasági egylet elnöke april 24-én meghalt. Az erdélyi szász gazdasági egylet egy közel felszázados munkását, vezetőjét, megteremtőjét vesztette el néhai elnökeiben, a ki rendkívül erős, praktikus érzékével megteremtette a szász egylet mai, sok gyakorlati haszonnal működő új szervezetét. Nyugodjék békével.

— **Az „E. G. E.“-nek a katonaság aratási szabadságolása és a földmives iskolát végzetek 2 évi szolgálata érdekében a képviselőházhoz intézett memorándumát** már több gazdasági egylet tárgyalta és csatlakozik ahhoz pártoló felirattal. Legutóbb az „OMGE.“ közigazdasági szakosztálya (apr. 24-iki ülésében) foglalkozott a kérdéssel s a felterjesztés intencióit — némi alaki módosításokkal — szintén magáévá tette. Az „E. G. E.“ memorándumát az ausztriai gazdasági egyleteknek is megküldte pártoló hozzájárulás céljából. Az onnan érkező híreket annak idején szintén közölni fogjuk.

— **Mezőgazdasági kiállítás.** Az 1900. évi párisi nemzetközi kiállítás alkalmából bemutatott magyar mezőgazdasági, vízépítészeti, kertészeti, erdészeti, vadászati, nemkülönben ezekkel kapcsolatban az ősfoglalkozási tár-

gyakból a városligeti iparcarnokban rendezett kiállítást április 30-án délután 4 órakor nyitotta meg a földmivelési miniszter, a ki ennek a rendkívül érdekes kiállításnak rendezésével nagy szolgálatot tett a tanulni vágyó gazdaközönségnek. A kiállítást később fogjuk ismertetni. Nyitva lesz május 1-től június 15-éig s naponta délelőtt 10 órától délután 6 óráig díjtalanul megtekinthető.

— **Mezőgazdasági tanfolyamok.** *Darányi* Ignác földmivelési miniszter a népiskolai tanítók részére mezőgazdasági tanfolyamokat rendez, melyek július 15-től augusztus 10-ig fognak tartani. E tanfolyamokon csakis tényleges alkalmazásban lévő tanítók vehetnek részt, a kik ez idő alatt teljes ellátásban is részesülnek. A tanfolyamokat az idén a következő helyeken tartják meg: Ada, Algyógy, Csákovár, Csaba, H.-M.-Vásárhely, Jászberény, Karcag, Komárom, Kecskemét, Lugos, Nagy-Szt.-Miklós, Rima-Szombat, Szabadka, Somogy-Szt.-Imre.

— **A pozsonyi mezőgazdasági országos kiállítás I. főcsoportjának, az élő állatok és állati termékek kiállításának** rendező-bizottsága f. hó 22-én *Tormay* Béla miniszteri tanácsos elnöke alatt ülést tartott a „Köztelek“n, melyen a bizottság tagjai nagy számban vettek részt. Jelen voltak az összes csoportelnökök, köztük *Teleki* Józsefné grófnő, valamint az összes csoportbiztosok is. A rendező-bizottsági összeülés ez alkalommal megállapította az élőállatkiállítás általános és részletes programját. A főcsoport általános programját *Jessenszky* Pál főcsoportbiztos terjesztette elő, melyet a bizottság teljes egészében elfogadott. Az élőállatkiállítás 1902. szeptember hó 1-én nyílik meg és tart bezárólag 8-ig. A főcsoport keretébe tartozó összes alcsoportok, úgymint a ló-, szarvasmarha-, juh-, sertés- és baromfi-kiállítás, selyemtenyésztés, halászati és tejjgazdasági kiállítások programja is ebből az ülésben állapított meg. A jövő év őszén rendezendő mezőgazdasági országos kiállítás előmunkálatai most már teljes erővel indultak meg s a többi főcsoportok rendező-bizottságai is a napokban állapították meg programjukat.

— **A dohánykertész-törvény életbe léptetése.** A hivatalos lap közli *Darányi* földmivelési miniszternek rendeletét a dohánykertészetről szóló 1900. évi XXIX. t. cikk életbe léptetéséről.

A rendelet szerint a törvény május hónap 15-ikén lép életbe. Az új törvény végrehajtása tekintetében jobbadán az 1898. évi II. t. c. végrehajtására vonatkozó szabályok alkalmazandók. Az új intézkedések közül kiemelendők tartjuk azt, hogy ha a termelő a törvény által megállapított munkásvédelmi szabályokat ismételtlen megszegi, a hatóság hivatalból köteles a földmivelési miniszterhez felterjesztést intézni, hogy a termelési engedelem az ilyen termelőtől megvonassék. A munkásvédelmi szabályok közül különös figyelmet érdemel a következő intézkedés: 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtják azt a termelőt, vagy megbizottját, a ki a dohánykertészének a dohány mivélésére szánt területen haszonbérbe, részes művelésre, használatra átengedett ingatlanáért a szokásos ellenszolgáltatásnál aránytalanul nagyobbat köt ki, vagy a ki kertészétől oly terhes ellenszolgáltatást követel, melynek ennek anyagi romlását okozná.

— Szabadka a kisbirtokosságért. Szabadka város legutóbbi közgyűlésén nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy a pusztuló kisbirtokosság további deposszedációjának megakadályozása végett az otthont mentesítő intézménynek — a homesteadnek — nálunk való meghonosítása érdekében országos mozgalmat indít s ez irányban a képviselőházhoz is fölír.

— A gazdatisztek ünnepe. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének jubiláris diszkyűlése impozánsnak ígérkezik. A május 5-én tartandó közgyűlésre az országnak majd minden gazdasági egyesülete bejelentette részvételét. A diszkyűlés egyébként kettős ünnep lesz. Darányi Ignácot, a földmivelési minisztert ünnepelek a gazdatiszti törvény megalkotásáért s érdemei elismerésül az egyesület örökös diszelnökévé választja.

— A dohánytermelési új engedélyek. A dohánytermelési terület szaporítása folytán a folyó évre kiadott új termelési engedélyek az ország különböző vidékein, mind olyan helyekre szólnak, hogy jobban már nem is lehetett volna kiválogatni azokat a vidékeket és talajokat, a melyek kivétel nélkül a legjobb minőségű dohányok termelésére vannak hivatva. Kimondhatatlan hasznára fog válni a hazai dohányügynek, hogy az ország különböző vidékeinek legkitűnőbb dohánytermelő földjei bevonattak a termelés körébe, a mi kétségkívül nagy hatással lesz a termelt dohányanyag minőségének egészben való emelkedésére.

— Viharágyuk. A vas megyei sárvári hegybirtokosság elhatározta, hogy szőlőhegyén egy viharágyu hálózatot létesít. Öt nagy ágyu (4 méteres hangtölcsérrel) egymástól 4—5 ezer méter távolságra lesz felállítva. Ez az első, egységesen szervezett viharágyu-hálózat. — A sági hegybirtokosság követni fogja a sárváriakat, tehát tervszerű, egyöntetű védekezés hazánkban is terjedni kezd és részünkről egyedül ezt tartjuk helyesnek. Ha lesz egy két, vagy több jól szervezett védekező állomás, ezek révén keletkezni fognak újabbak is és mi sem maradunk el élelmes stájer szomszédainktól.

— Magyar conservek sikere a külföldön. A dévai „Transsylvania gyümölcs és vetemény conservgyár mint szövetséget“ a jelenleg Párisban megtartott konyha-művészet, élelmiszerek és egészségügyi nemzetközi kiállításán a diszoklevelet és az aranyérmert nyerte el.

— Állatok védelme. A földmivelésügyi miniszter az ország valamennyi törvényhatóságához körrendeletet bocsájtott ki a mezőgazdaságra hasznos állatok oltalmazása tár-

gyában a mezőgazdaságról szóló 1894. évi XII. t. c. 57. és 58. §-a alapján. A körrendelet felsorolja az összes megvédendő állatokat.

— Ingyen kapható fűzet. A magy. kir. gyapjuminősítő intézet 1899—1900. évi működéséről szóló jelentést 10 filléres levélbélyeg ellenében portómentesen küldi meg az OMGE.

NEPBANK RESZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVARTT

Deák Ferencz-utca (ezelőtt: Belközép-u.) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzalog és váltókölcsonöket nyujt és

BETÉTRE 5 1/2 SZÁZALÉK KAMATOT AD.

(412.)

ADRIAI BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 104 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:
Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 62 éves fennállása óta 440 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett **tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.**

Erdélyrészi vezérképviselőség

Kolozsvárt:
Szekula Ákos
vezérfelügyelő. (250.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. A. Kérésére nem adhatunk feleletet, más szóval: a dolog kívül esik a mi szakmánkon. Forduljon felvilágosításért valamelyik vegyészhez, vagy olyasmit készítő gyári céghez. Szívesen megadják.

Z. K. E. Itt van, jönni fog.

R. J. Irjon az állandó kiállítás intézőségéhez. Ott van az is és egyéb is, minden.

M. J., — N. L., — Dr. N., — i-n., — v., — Falusi gazda., — K-s., n., — 5000., — M. B. — Mind közöljük, csak türelem.

Melyik lapra fizessünk elő?

Az erdélyi részekben ezt a kérdést rég eldöntötte már a nagyközönség s immár több, mint **20 éve** részesíti nagybecsű támogatásában

az „**Ellenzék**“-et,

mely programjához hiven küzd ma is hazánk függetlenségeért és gazdasági felvirágzásáért.

Legutóbbi nagy érdeme az

„**Ellenzék**“-nek,

hogy a hazai ipar és termelés pártolására vonatkozó akciót is ő indította meg s azóta folyton a legnagyobb buzgalommal küzd mellette.

Melyik lapra fizessünk elő?

a válasz tehát nem lehet más, mint

az „**Ellenzék**“-re,

melynek kiadóhivatala szívesen szolgál mutatványsszámmal bárkinek.

Előfizetési ára:

(514.) Egy óra . . . 3 korona
Három óra . . . 8 korona.

Magyar Jelzalog-Hitelbank

Képviselősége Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 30 millió korona.

4%-os és 4 1/2 %-os

Záloglevélkölcsonöket

nyujt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: **50 évi törlesztéssel 5 százaléknál,**

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2 %-os záloglevélkölcsonöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százaléknál és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65 % évi részletfizetés mellett.

A jelzalogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

az **Erdélyi Gazdasági Egylet**

bizalmi férfiai adnak véleményét. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2 %-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereséyműkötvények

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzszerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segédzszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

1893., 1894., 1895., 1896., 1897., 1898. évben 42 első díjjal kitüntetve.

Az „Erdélyi gazdasági egyesület“ által Kolozsvártt rendezett kiállításon megtekinthetők és üzembem láthatók legújabb szerkezetű szabadalmazott teljesen szikramentes motor-cséplő-készleteink

kettős tisztítóval, árpatozlászoló és legcélszerűbb löhere-hüvelyezővel, valamint

egyéb gazdasági gépeink.

ELSŐ PROSZNICI GÉP és GŐMOTOR GYÁR, Wichterle F.

(632.)

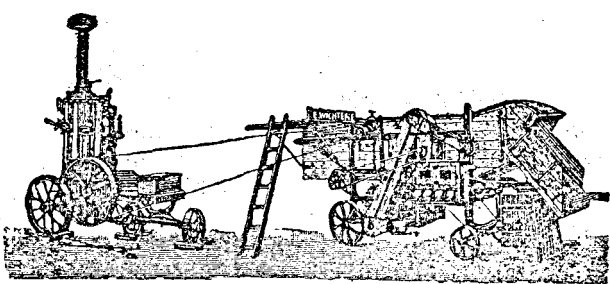
Magyarországi vezérképviselő: **Kállai Lajos.**

Budapest, VI. Gyár-utca 50. sz.

Címekkel, Erdélyben, hol motoraink évek óta kitűnően működnek szívesen szolgálhatunk.

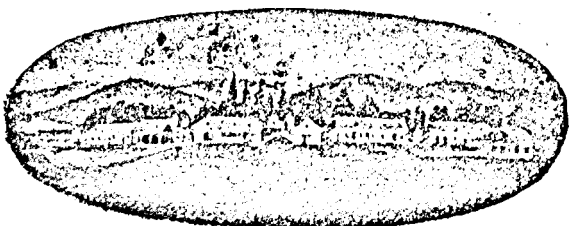
Olcsó árak, kedvező fizetési feltételek.

A jelenkor legtekélyesebb és legjobb motor cséplőkészletei.

Eddig több mint **500** készlet van működésben kitűnő sikerrel.

Teljes jótállás.

Felső-Szent-Mihályfalván, az Aranyos folyó mentén, kitűnő országút mellett, Tordától hat kilométernyire négy szoba, konyha

és pinczéből álló **kőház**, gazdasági épületek, négy holdas gyömölcsös-veteményes kert idei április huszonnegyedikével **bérbeadó.**

Kitűnő ivóvíz, jó levegő és kellemes szabad fürdő.

Bővebbet a tordai járás főszolgabirájánál, hol egy 130 kat. holdas tagosított birtok is kiadandó.

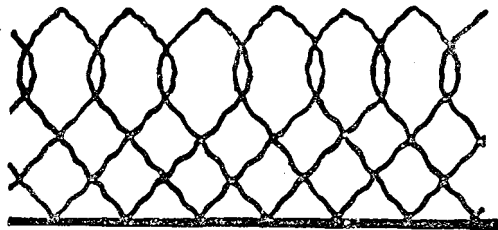
(633.)

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövét-fonat és szita-áru gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.
Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek
erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez
való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fo-
nattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági,
magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó
rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók
gépekhez. Zöldre festett légy szövét, szelelő es löher-
rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra
vas-, réz- és cziinszövetek, Kruppa-sodrony szegély-
zetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekeríté-
sére. Különféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és
sziták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-láb-
törők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve
szolgálok. (339.)

Fischer Lipót

kemigráfiai műintézete

Budapest

Kossuth Lajos-utca 15. sz.

Klisék

mindennemű nyomtat-
vány képes illusztrált kiállításra
számára a legutányosabb áron
vállalnak és a legkételesebben

készítetnek el.
Vidékli megrendelések
is pontosan
eszközöltenek.

(415.)

Advertisement for Zwörner Sándor, specializing in taxidermy of birds and animals. Text includes: 'Elvállalja mindenféle emlősök és madarak élethű kitémését. Vadászati Trophéák csinos kivitelben és agancsok felszerelését.' and 'Zwörner Sándor állatkitémő-praeparatoriuma KOLOZSVÁR, Egyetem-utca.' Includes an illustration of a bird.

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjegy által.

A legesélydusabb sorsjáték a világon a mi m. kir. osztálysorsjátékunk.

100.000 sorsjegyre 50.000 pénznyeremény jut.

Legnagyobb nyeremény esetleg

1.000,000 korona.

1 jutalom 600.000, 1 nyeremény a 400.000, 200.000 2 a 100.000, 1 a 90.000, 80.000,
3 70.000, 2 a 60.000, 1 a 40.000, 5 a 30.000, 1 a 25.000, 7 a 20.000, 3 a 15.000,
31 a 10.000, 67 a 5000, 3 a 3000, 432 a 2000, 763 a 1000, 1238 a 500, 90 a 300,
31700 a 200, 3900 a 170, 4900 a 130, 50 a 100, 3900 a 80, 2900 a 40. Összesen

13,160.000 korona, azaz Tizenhárom millió 160.000 korona.

SZERENCSENAPTÁR 1901. ÉVRE.

Calendar table for 1901 with columns for months from January to December and rows for days of the month.

Mindéki kiscerélje meg szerencséjét a születés-
napjára feljegyezti számmal. Ezen naptárban az év
minden egyes napjára más szám van feljegyezve, melyek
postafordulattal megrendelés esetén nálunk kap-
hatók, úgy hogy bárki kiválaszthatja saját számát. Ha
időközben e szám elfogyott volna, hasonlót küldünk.

Mikor van születésnapom?

Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.
Az I. osztály eredeti sorsjegyek tervszerű betétjei a következők:
egy nyolczad (1/8) frt - .75 vagy 1.50 korona egy negyed (1/4) frt 1.50 vagy 3. - korona
„ fél (1/2) frt 3. - „ 6. - „ „ egész (1) frt 6. - „ 12. - „

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összegnek postautalványon való előzetes beküldése ellenében megküldjük. Hivatalos tervzet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk, tekintettel arra, hogy a nyeremény-
huzások már május hó 22. és 23-án lesznek, azonnal; de legkésőbb

f. é. május hó 22-ig (622.)

Advertisement for Török A. és Tsa Bankháza, Budapest. Text includes: 'Török A. és Tsa Bankháza BUDAPEST, V., Váci-körút 4/a. Sok és igen nagy nyereményt fizettünk ki nagyrabecsült vezetőnknek és pedig rövid idő alatt öt millió koronánál többet.'

Form for ordering lottery tickets. Text includes: 'Megrendelő levél levágandó. T. TÖRÖK A. és Tsa bankházának, Budapest. Ezennel megrendelek a m. kir. szab. osztálysorsjáték I. osztályához darab eredeti osztálysorsjegyet a hivatalos tervzettel együtt.'

HOTTER F. R. Szt.-József gyógyszertára a Szt.-Józsefhez Bécs, XII. 2., Schönbrunnerstrasse 182.

Hotter-féle Absorbinol

1/2 palack frt 6.— 1 palack frt 3.50
Eltávolít mindennemű kinővést és zsiros testtapadékat, anélkül, hogy a szőrt tönkre tenné. Erősíti a megtámadott és gyenge irakat, eltávolít és tönkre tesz minden csomót az izmokon és megóv minden gyulladástól; különösen bevált epebajoknál, csülökdgaganatoknál, patabütyköknél, vastag vastag térdnél, csomónál az inakon, vastag bokánál, daganatoknál, ahol ilyenek fellépnek. A térdek remegését megszünteti s meggyógyítja a zuzódásokat.

Hotter-féle Agril táppora

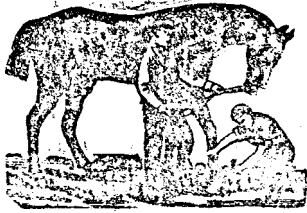
Iovak és szarvasmarháknak,
1 csomag 80 kr.

Kitünő potlék a takarmányhoz az állat ereje és egészségének fenntartására; minden vese-, máj-, hólyag- és idegbajnál a alkalmazandó.

Hotter-féle holttetemkenőcs

1/2 tégely 2 frt. 1/4 tégely 1 frt. 20
Felülmulthatlan holttetem eltávolítására régi bajoknál is.

HOTTER'S

állatgyógykészítményei

a jelenkor legkitünőbbjei, melyek számos bizonylat szerint semmi más hasonló szerek által hatásukban el nem értek. Raktárak a gyógyszerárakban és drogériákban.
Főraktár: **Dr. BUDAI EMIL** városi gyógyszerárában Budapesti városház-ter. **Dr. Egger Leó** és **Egger J. Nádor** gyógyszerárában Budapest, VI. Váci-körút 17. és **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerárában Budapest VI. Károly-utca 12. **Raditz Róbert** gyógyszerárában Budapest VIII. József-örút 64. és **Bayer Antal** gyógyszerárában Budapest VI. Andrássy-út 84. szám.

Hotter-féle Training-Fluid

1 palack frt 1.20.

Az inakat és izmokat a magas öreg korig állandó erőben és frissen fenntartja, az állatot a bedörzsölések után a legnagyobb fáradsalmakra és vontatásra képesíti. A tuleröltetés következmenyeinél, bénulás, szagattás és merevedésnél meglepő sikerrel alkalmaztatik.

Hotter I. és II. sz. disznópóra

1 kiló frt 1 20.

Legjobb étrendi szer a disznók étvágyának és az azzal járó emésztésnek előmozdítására; kitünően bevált orbáncznál. A II. számú hasmenésnél alkalmazandó.

Hotter-féle kólíka elleni szer

1 üveg 1 frt 50 kr. (3/4.)

Lovaknál mindennemű kólíka és hügy felakadás, szarvasmarháknál pedig puffadás ellen alkalmazandó.

A szőlőtelepek befecskendezéséhez,
valamint a gyümölcsfákat károsító rovarok,
továbbá a szegecs és for-
máncs teljes kiirtására
Mayfarth Ph. és társa féle

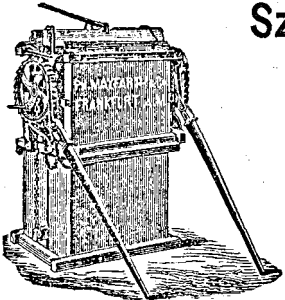
szabadalmazott

önműködő

ugy hordozható, mint kocsi-
szerelt

„Syphonia“

fecskendői, a legjobbaknak bizonyultak, a melyek szivattyuzás nélkül a folyadékot önműködőleg a növényekre permetezik.

Széna-préseket

széna, szalma,
len, gyapot,
fagyapot és bőrök
tözeg csomagolá-
sára stb.

A legjobb vetőgépek

Mayfarth Ph. és társa
legújabb szerkezetű

„AGRICOLA“
(tolóvetőkerék-rend-
szer) vetőgépei

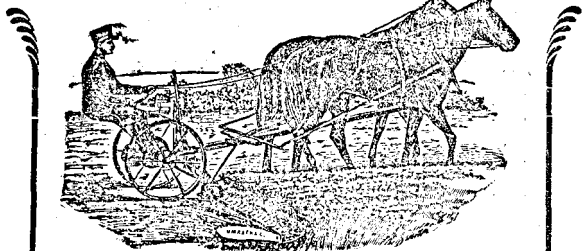
Mindennemű mag- és különböző magmeny-nyiség számára, váltókerek nélküli, dombon avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki. A lehető legnagyobb munka, idő- és pénzmegtakarítást teszik lehetővé! Különlegességeket széna- és szalma-prések kézi használatra, kukorica morzsolók, cséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trieurók, ekék hengerek és boronákban a legújabb rendszer és elismert legjobb alkotás alkalmazása mellett gyártanak és szállítanak

Mayfarth Ph. és társa

cs. és kir. kiz. szabad. mezőgazdasági gépgyárak

BÉCS, II. Taborstrasse 71. (540.)

több mint 400 arany-, ezüst és bronzéremmel kitüntetve. — Kimerítő árjegyzékek és elismerő okiratok kívánatra ingyen küldetnek. Képviselek és ismét-eladók alkalmaztatnak.

Uj fűkaszaló „Darling“

könnyű járásban, teljesítésben és tartósságban még megközelít leg sem éretett el más gyártmányoktól. Vonóerőszerűséglet 25—50%-al csekélyebb, mint másoknál.

Kettősműködésű szénaforgatók,

Hollingsworth és anglo-amerikai

lógereblyék

ismert legjobb kivitelben

UMRATH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosoknál
BUDAPEST, V., Váci-körút 60.

(514. I.)

ERDEI CSEMÉTÉK

szép, erős, iskolázott lucfenyő és fekete fenyő. 1000 drb. 2 éves 6 kor., 3 éves 8 kor., 10,000 drb. 50 kor. és 70 korona. (605.)

PETZ ÁRMIN faiskola-tulajdonos

BUDAPEST, Kálvin-tér 8.

Kávé Tea

Kávé és Tea

árak:

1 kiló	Háztartási (igen jó)	frt 1.20
1	Verseny (Portorico)	1.30
1	Verseny (Portorico)	1.50
1	Cuba (finom)	1.70
1	Cuba (legfinomabb)	1.90
1	Gyöngy (finom) (641.)	1.50
1	Mocca	1.40
1	Mocca (legfinomabb)	1.60
1	Arany Jáva	1.40
1	Arany Jáva (igen finom)	1.60
1	Vegyes Pörk (igen jó)	1.40
1	Szalady-féle Hungária (ennek főraktára nálam van)	1.20

Kávéhoz csomagolható

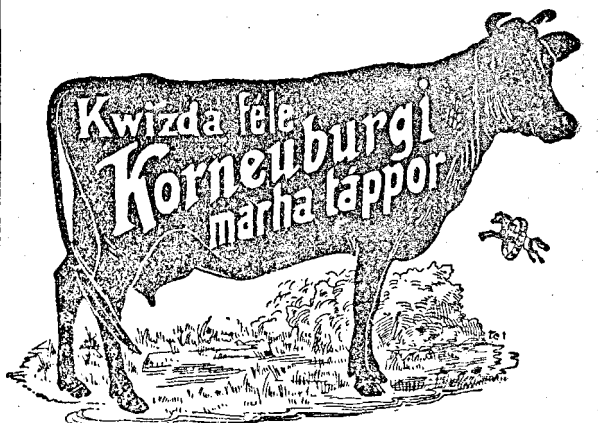
1/4 kiló	Mandarin, csász. kev.	frt 1.60
1/8	Mandarin, csász. kev.	0.85
1/4	Háztartási	1.25
1/8	Háztartási	0.65
4 1/2	kilós postaszáknál, (melyben több fajta is küldhető) / 2 már vidékre is teljesen bérmentve s elvámlva küld.	

Balogh László

kávé- és tea kiviteli üzlete BUDAPEST.
Fő-üzlet: VII., Rottenbiller-u. 12 sz. *Fiók-üzletek:*
VI., Andrássy-út 86 sz. és VII., Dohány-utca 61. sz.

Kávé Tea

Kwizda-féle Korneuburgi marha táppor.

Mértékletességi gyógyszer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. Már 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvágytalanság, rossz emésztés ellen, valamint tehennél a tej javítására és a tej-horam fokozására. Egész skatulya ára K. 1.40, fél skatulya ára 70 fillér. Csak akkor valódi, ha a fenti védjeggyel van ellátva. Kapható az összes gyógyszertárakban és drogueráriákban. (328. II.)

Főraktár:

Kwizda Ferencz János

cs. és kir. osztrák-magyar, román királyi és bolgár főhercegi udvari szállítóal, körgyógyszerész Korneuburg, Bécs mellett.

Elsőrangú műkiállítás. (366.)

VILÁG PANORÁMA

KOLOZSVÁR, R. k. status-palota.

Belépő díj: 20 kr., gyermekjegy: 10 kr.

Nyitva van mindennap
délelőtt 9-től, este 10 óráig.

Minden hétre új műsorozat.

Ezen a héten:

Utazás Svájcban

Schaffhausentől Unterseenig.

Arjegyzéket bérmentve küldök.

Kishirdetések felvételnél (minden héten csütörtök délig): a Kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Deák Ferencz-u.: 13. sz. emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETESEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz levélbélyeg mellékelte.

Ezen rovatban minden 20 □ em., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér vagy minden □ cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kihirdetések számára kell hivatkozni. Tümpeldány csak egy küldetük!

Alkalmazást keresők:

Gazdatiszti állást keres vagy ideiglenes munkát is elfogad igen ügyes gyakorlati gazda. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Kovácsnak ajánljuk teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Különfélék.

A t. cz. gazdaközönség becses figyelmébe!

Jutányos árban eladó:
5 drb 3000 kiló hordképességi, 4 méter hosszú és 2 méter széles tolsúlyrendszerű új hidmérleg!
8 drb 1500 kiló hordképességi, erős vaskorlátallat ellátott új százados marhamérleg!
7 drb 1000 kiló hordképességi és 9 drb 500 kiló hordképességi tizedes mérleg az összes súlyokkal együtt, minden mérleg hitelesítve!
Becserélek!

Ócska marhamázsát új hidmérlegre vagy új marhamérlegre! Javításokat pontosan eszközölök!
DÉNES MANÓ, mérlegműszerész.
BUDAPEST, VII. Dohány-utca 79. (465.)

Kolozsvári 1900. évi kiállításán díszoklevéllel kitüntetett és szabadalmazott (628.)

Salvator

dohtalanító segítségével minden dohos, büdös penészes bor, más szeszes ital vagy kozmák pálinka, biztos sikerrel dohos szagától és kellemetlen ízétől megfosztható a nélkül, hogy eredeti ízéből, zamatjából, színéből vagy fényéből veszítene, alkalmazása egyszerű. **Ára 300 literhez felsszerelve 2 k 40 fillér,** minden további 100 liter 50 fillérrel több. A szétküldés az összeg bekküldése ellenében vagy utánvétellel történik. — Megrendelhető a feltalálónál:
Schwartz Ignác Mohol. (Bácska.)
Dicsőró levelek az első szaktekintélyektől.

Franck Henrik fiai pót-kávégyárosok; gyárak: **Kassán és Zágrábban.** Valódi „Franck“ kávé-pótlék kapható az ország minden jobb fűszerkereskedésében. (541.)

GERGELY ANDRÁS épület, diszmű-bádogos és takaréktűzhely-készítő Kolozsvárt, Wesselényi M. utca 26. Költséghőirányzatok és árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. Tisztelettel **Gergely András.** (471.)

Kimoshatlan RUHAJELZŐ TENTA fehéreművek jelzé sere kapható **Tintner J. E** bélyegző-gyáros és vésnök üzletében **Budapest, Kigyó-utca 10. szám.** (512.)

B. Bak Lajos Ö csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szállítója és az arany koronás kereszt birtokosa műbutor és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt. Alapítattott: 1869. (463.)

Röck István Budapest-Kelenföld Gőzgépek, gőzkazánok, Malom-, jéggyári-, hűtő-, tégl- és olajgyári berendezések. (542.)

Simonffi István mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, Kultorda-utca 48. sz. Telefon 85. sz. — Kívánatra árjegyzék és költség-számítás bérmentve küldetnek. (464.)

DROGUERIA.

BURGER FRIGYES KOLOZSVÁR, Fötér.
Gyógyárúk, kötszerek, betegápoláshoz szükséges mindennemű kellékek, illatszerek, piperc-cikkkek dús (358.) raktára.

Gőzeséplőkészleteket ajánlok kedvező lefizetésre; uradalmaktól eredő régebbi gépeket elsőrendű új gyártmányokra cserélek: Tyrman Ede, Budapest, Csengery-utca 62/B. (627.)

KÉPVISELET BUDAPESTEN.

Gyümölcsök, erdélyi szalámi, hús és sajtneműek és mindenemű élelmiszerek eladását elvállalja

Steiner Adolf ügynökségi és bizományi üzlet **BUDAPEST, IX.,** Gróf Haller-utca 4. (640.)

Hantz Sándor

könyvkötő.
Ezelőtt **Hantz György** társa, Kolozsvárt, **Jekai-utca 2. szám.**

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmúló izléssel tartósan és olcsó árért készítik. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555.)

A czimre kérem vigyázn!

Legjobb fűmagvak

valamint a világhírű **erfurt kertmagvak** legjutányosabban vásárolhatók:

RADWANER és RÓNAI 629. magkereskedésében **Budapest, V., Nádor-u. 8.**

Előlegek

mindennemű értékpapírokra (visszafelezés tetszés szerinti részletekben) a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók

LUKÁCS VILMOS bank- és váltóüzletében, osztálysorsjáték főelárusítója **BUDAPEST, V., Fürdő-utca 10.** Vidéki megkeresések a leggyorsabban és legjobban leintéztetnek. (564.)

KASSANTAL

aranyozó-üzlete **Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 14. szám.** Aranyozó műhelyében készít új képkereket, tükkereket, csokolokat, szalon-asztalt, függönytartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett. Régi keretek aranyozását jutányos árban. Továbbá templomi aranyozásokat, új oltár készítését rajz szerint. Régi oltárokat újból aranyozását a legjobb esztétik aranyval. Jutányos árban, felelősség mellett elvállal. Oltár gyertyatartókat, feszületeket jó, tiszta és tartós aranyval, aranyozásáért felelősséget vállalok. **Pontos kiszolgálás!** (522.)

(543.)

Első magyar „Gumosit”, bélyegző-gyár. Budapest, VI., Lovag-utca 19. sz. Készít: „Gumosit” bélyegzőkészülékeket, ládák, szakok, egyenetlen tárgyak és állatok lebélyegzésére. Vegyileg preparált, különféle színű olajfestékeket M. kir. szab. Hordó-tapaszt. Nagy választék minden nagyságu rugyanta bélyegzőkben és párnákban. Különlegesség: Zsebben hordható állatbélyegzők. (516.)

Lóheremagot,

egyéb gazdasági magot, mindenféle gabonát, legmagasabb áron értékesít és mintázott ajánlatot kér

WOLF SOMA

mag-, gabona- és termény-ügynöksége, külföldi cégek képviselője **BUDAPEST, (VII., Kerepesi-ut 10. szám.)** (624.)

Láng és Lovass

gépolaj és gépszir-gyára **BUDAPEST, V. Váci-ut 140.**

(602.)

Ajánlja legjobb minőségű gépolaj, hengerolaj, gépszir gyártmányait.

Megrendelések közvetlenül az „Erdélyi Gazdasági Egylet” védnöksége alatti állandó gazdasági gépkiallítás igazgatóságához Kolozsvárt, intézendők.

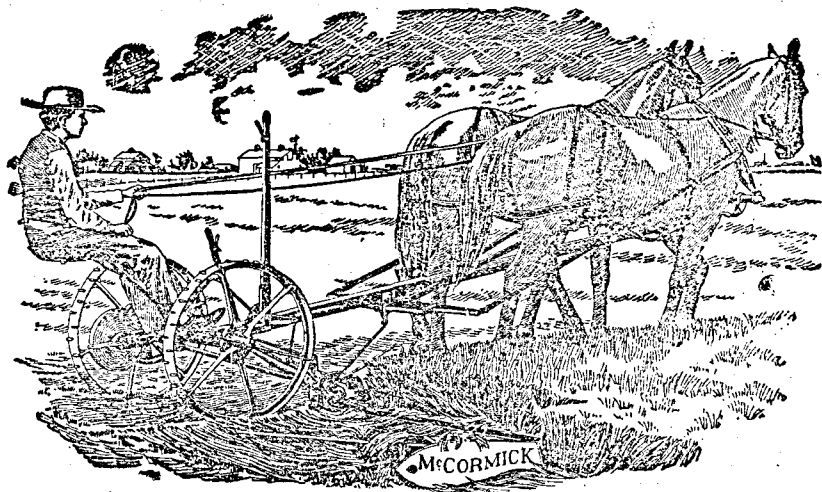
„Erdélyi Gazdasági Egylet” könyvkiallító-vallataiban megjelent füzetek jegyzéke és ára:

- Réti János, „A trágyáról, a trágyázásról és a trágyakezelésről szükséges tudnivalók. III-ik kiadás 30 kr. 2. Gás pá r J ó z s e f, „A kaszáló és legelők ápolása.” III-ik kiadás 25 kr. 3. Vir ág Ele k, „A sertéshizlalásról.” III-ik kiadás 25 kr. 4. L o r m a y B é l a, „A borjúk főneveléséről” III-ik kiadás 25 kr. 5. H e r é n y i G o t t h á r d S á n d o r, „A takarmányrépa.” III kiadás 25 kr. 6. H a u e r G é z a, „A fejőstehénről.” III. kiadás 30 kr. 7. H e n s c h Á r p á d, „A szántás-vetésről.” III. kiadás 25 kr. 8. J a k a b L á s z l ó, „Útmutató a ragadós állati betegségek elleni védekezésben” III. kiadás 25 kr. 9. D o m o k o s K á l m á n, „Az építőgazda.” III. kiad. 50 kr. 10. R u i s z G y u l a, „A kukoricza műveléséről.” III. kiad. 25 kr. 11. D r. S z a n i s z l ó A l b e r t, „A gazdát érdeklő káros és hasznos állatokról.” III. kiadás 25 kr. 12. R i t t e r G u s z t á v, „A házi kert.” III. kiadás 40 kr. 13. G á s p á r J ó z s e f, „Baromfi-tenyésztés.” III. kiad. 35 kr. 14. C s e r h á t i S á n d o r, „A csalámadé természetése, bevermelése és etetése.” III. kiadás 25 kr. 15. C s á j l i k I s t v á n, „Csikónevelés.” III. kiadás 25 kr. 16. K. V ö r ö s S á n d o r, „A dohánytermesztéséről.” 35 kr. 17. A s v á n y i L a j o s, „A vörös lóher természetéről.” 35 kr. 18. R i t t e r G u s z t á v, „Gyümölcsértékesítés.” II. iadás 35 kr. 19. H e r é n y i G o t t h á r d S á n d o r, „A nyers takarmányok eltevése, különös tekintettel a zombolaj ka z a l r a.” II. kiadás 25 kr. 20. K. V ö r ö s S á n d o r, „A gazdaságok berendezéséről.” II. kiadás 45 kr. 21. M a r c F e r e n c z, „A kosárfűz termelése” 25 kr. 22. K o v á c s y B é l a, „Házi állataink takarmányozása” 50 kr. 23. G r a s s e l i M i k l ó s, „A len- és kender termeléséről és áztatásáról” 24 kr. 24. L H u i l l i e r I s t v á n, „Konyhakerti magvak termelése” 50 kr. 25. R é t i J á n o s, „A komlótermeléséről” 25 kr. 26. G á s p á r J ó z s e f, „A méhenyészésről” 30 kr. 27. P á t e r B é l a, „A gabonafélék, a burgonya és a szőlő legfontosabb gombabetegségei” 50 kr. 28. N e m e s I s t v á n, „Talajjavítás lecsapolással” 50 kr. 29. R é t i J á n o s, „A legjobb takarmányfűvekről” 25 kr. 30. N e m e s I s t v á n, „Az öntözés” 50 kr. 31. J a k a b L á s z l ó, „Hasznos tudnivalók az állati szülészeti köréből” 50 kr. 32. S z ü t s M i h á l y, „A jégkár ellen való biztosítás és a károk becslése” 50 kr. 33. K. V ö r ö s S á n d o r, „Gazda számvi-tel” 40 kr. 34. P á t e r B é l a, „A haltenyésztésről” 30 kr. 35. P á t e r B é l a, „A vetőmag eltartásáról és a magtárban kárt tevő állatokról” 25 kr. 36. M o n o s t o r i K á r o l y, „Házi állataink egészségének tantartásáról, 25 kr. 37. D r. R o d i o z k y J e n ő, „Magyar olajnövények” 30 kr. 38. C s e r h á t i S á n d o r, „A gyomok kártékonyasága és az ellenük való védekezés” 39. P a p p G e r g e l y, „A szocializmusról.” 40. H e i g e l L i p ó t, „Az állami egyenes adók és községi adópótlékokról.”

Mind a negyven füzet ára együtt megrendelve csak 8 frt — kr. Ha egy czimre egyszerre 500 füzet rendeltek, tetszés szerint válogatva egy vagy több füzetet a jegyzékben felvett 40 füzet közül, egy füzetet egyre-másra 20 krajzárral fogunk számítani Megrendelés és pénz „ az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztára Kolozsvárt” czim alatt küldendő. A pénz beküldésével megrendelték bérmentve tétetnek postára. (51.)

Mc Cormick Harvesting Machine Company

Chicagói aratógépgyár.

A Grand-Prix-val

és

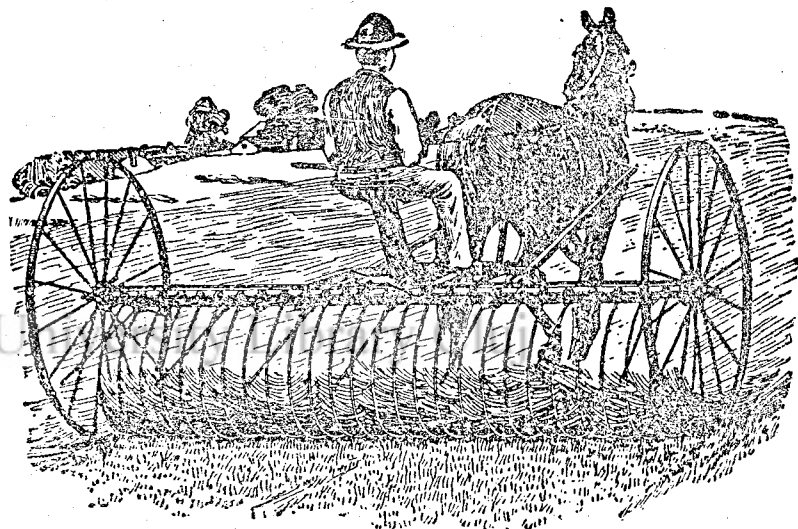
arany érmekkel kitüntetve

**Párisban az 1900. évi
világkiállításon.**

A legnagyobb kitüntetések

aratógépek és kévekötőfonalért.

Minden versenyen első.
Kitünő minőség, bámulatos
munka.

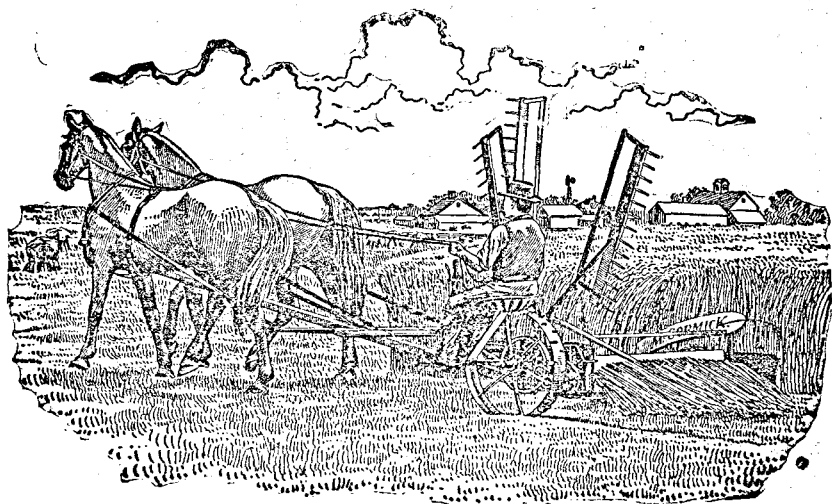

A kolozsvári gazdasági gépművelésen
1900-ban diszoklevelet nyert.

Ne rendeljen gépet vagy kévekötő-
fonalat, mielőtt a

Mc Cormick-féle gépeket

látta s azok árát megtudta.

Iroda és raktár:

BUDAPEST, V. Váci-út 30. szám.

William J. Stillman

igazgató.

(408.)

